

ΒΛΑΧΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΞΗΡΟΛΙΒΑΔΟ

-Μεσοπόλεμος

**Γράφει ο
Τσιαμήτρος
Γιάννης
εκπ/κός-
χοροδιδάσκαλος**

Στο σημερινό μας σημείωμα θα κάνουμε μια σύντομη περιγραφή της τελετουργίας του γάμου στο Ξηρολίβαδο κατά την διάρκεια του μεσοπολέμου. Οι πληροφορίες, που μας δόθηκαν, είναι από ανθρώπους, οι οποίοι βίωσαν αυτήν την διαδικασία στην συγκεκριμένη περίοδο.

Οι γάμοι συνήθως δεν γινότανε με έρωτα και η δουλειά ξεκινάγε από το σόι του γαμπρού με προξενήτρα.. Η γειτονιά έβλεπε το ερχομό της προξενήτρας κι έλεγε : Ιιι!! Τρι ιου βα κάφ' φιάτα = πωπω!! Για ποιόν θα ζητήσουν το κορίτσι! Η προξενήτρα είχε στο χέρι ή μια χτένα του αργαλειού ή κάτι από το τσικρικό, δήθεν να ζητήσει κάτι για να μην καταλάβει ο περίγυρος τον πραγματικό σκοπό της επίσκεψης της. Αυτό γίνονταν γιατί καμιά φορά χαλούσανε τα προξενιά. Γιαυτό τα προξενιά γινότανε στα κρυφά. Η χρονική διάρκεια ανάμεσα στον αρραβώνα και στον γάμο ήτανε σχετικά μικρή (εξάμηνο ,χρόνος). Η μητέρα ετοιμάζε την προίκα ,όχι βέβαια σπουδαία πράγματα όπως τώρα έπιπλα κ.α , αλλά περισσότερο ρουχισμός ,φούστες κλπ σκεπάσματα, φλοκάτες και ότι γίνονταν στον αργαλειό.

Όταν δίνανε τον 'λόγο', οι δύο συμπεθεροι κανόνιζαν τι θα δώσει το σόι της νύφης στον γαμπρό (χρήματα ή πρόβια ή κασίκια ή χωράφια κλπ). Αν δεν γινότανε προξενίο οι δύο συμπεθεροι το κανόνιζανε στο καφενείο μεταξύ τους. Στην συμφωνία αλλάζανε τα κομπολόγια τους ως δείγμα του 'λόγου'. Αυτό γίνονταν περισσότερο για σιγουριά γιατί με το προξενίο μπορούσε να προκύψει άλλο δυσάρεστο αποτέλεσμα

Στα επίσημα του αρραβώνα αλλάζανε δώρα (συνήθως πράγματα καθημερινής χρήσης) στο σπίτι της νύφης και μετά σε στενό μόνο οικογενειακό περιβάλλον τα δύο συμπεθερία έλεγαν τραγούδια χωρίς τραπέζια και μουσικές. Το ζευγάρι βλέπονταν μόνο στο 'σεργιάνι' τις Κυριακές μόνο μέχρι την τέλεση του γάμου. Αποφασίζανε την ημέρα του γάμου(Άνοιξη ή Καλοκαίρι).

Την Παρασκευή πριν από την Κυριακή του γάμου έφτιαχναν τα 'Κουλάτσι Κιντισί' = κεντημένες κουλούρες του γάμου. Το ψωμί αυτό το λέγανε 'φτασμίτικο'. Το ζύμωναν πρωί πρωί τα κορίτσια και είχαν μεγάλη χαρά στο σπίτι με τραγούδια και χορό. Το δε απόγευμα έρχονταν ο κόσμος να δει τα προικιά. Τα 'Κουλάτσι' = γίνονταν και από τα δύο συμπεθερία ανάλογα με την χρήση τους π.χ. από το σόι του γαμπρού έφτιαχναν 'κουλούρα' για να πάρουν τον Νούνο (κουμπάρο). Το Σάββατο βράδυ γίνονταν γλέντι στο σπίτι της νύφης. Τότε στο σπίτι του γαμπρού δεν γίνονταν γλέντι παρά μόνο οι 'σπιπικοί' έρχονταν στο σπίτι της νύφης να γλεντήσουν μαζί.

Την Κυριακή το πρωί ο 'Φουρτάτ' (=Μπράτιμος, που ήταν από το σόι του γαμπρού, ανηψιός ή ξάδερφος και είχε όλο το κουμάντο) πήγαινε να πάρει τον 'Νούνο' (Κουμπάρο). Ήταν καβάλα σε ένα ψαρί ,συνήθως, άλογο ,σκεπασμένο με ένα ωραίο κεντημένο μάλλινο υφαντό ,ενώ στα αυτιά του αλόγου έδεναν μαντήλια .Πρώτα πήγαινε να πάρει την προίκα, την οποία φέρωνε στο άλογο. Μπροστά από το άλογο περπατούσαν δύο έως τέσσερα παιδιά , που λέγονταν Σιχ'ριάρι = να πάνε τα συχαρίκια- το μήνυ-

μα, με μαντήλια στο λαιμό και τάχα έπιναν κρασί από ξύλινες κεντημένες 'κόφες'.

Έτσι όλη η παρέα ,ο Φουρτάτ' καβάλα ,οι συγγενείς και τα 'νταούλια' έφταναν στο σπίτι του 'Νούνου'. Εκεί κερνιόντουσαν , τότε ο 'Νούνος' ανέβαινε και όλοι μαζί με τον γαμπρό πήγαιναν να πάρουν την νύφη.

Τα Σιχ'ριάρι' κερνιόντουσαν , η νύφη τα δώριζε από ένα μαντήλι ,που το έβαζαν στο αριστερό μπράτσο και ένα κορίτσι από το σόι του γαμπρού έφερνε μέσα σε ένα καλάθι τα παπούτσια και το πέπλο ,ως δώρο του γαμπρού στην νύφη. Ο Φουρτάτ' έπρεπε να βάλει τα παπούτσια στα πόδια της νύφης. Τότε η νύφη προσποιότανε ότι το παπούτσι δεν 'χωρούσε' προφανώς γιατί ήθελε 'τάξιμο'. Ο Φουρτάτ' έριχνε χρήματα , η νύφη έλεγε , 'δεν μπαίνει' και αυτός αναγκάζονταν να ρίξει κι άλλα λεφτά. Κάτω από το παπούτσι στην σόλα,διάφορα ονόματα των ελεύθερων κοριτσιών ήταν γραμμένα (λέγανε ότι όποιο όνομα κοριτσιού σβηστεί από το περπάτημα θα αρραβωνιαστεί πρώτο).Ο Φουρτάτ' έπρεπε να βάλει τα παπούτσια στο πόδι και να προσπαθήσει να φύγει γρήγορα γιατί το έθιμο-αντέτι ήταν ότι θα τον χτυπούσαν τα παιδιά και τα κορίτσια από το σόι της νύφης.

Η μητέρα της νύφης είχε ένα Κουλάκ (μικρή κουλούρα) με ένα κεντημένο άσπρο μαντήλι και μια κανάτα στο χέρι με κρασί. Η νύφη έκανε το σταυρό της και έβγαινε από την πόρτα. Τότε η μητέρα της έκοβε την κουλούρα την έριχνε κάτω , έχυνε το κρασί από την κανάτα και περνούσε από επάνω(ξεπροβοδίσμα). Πιο μπροστά ,βέβαια, η νύφη είχε αποχαιρετήσει τον πατέρα και την μάνα της φιλώντας το χέρι τους και κάνοντας μετάνοια τρεις φορές. Οι γονείς έλεγαν τις κατάλληλες ευχές : Να ζήσεις να γεράσεις ,σαν τον Όλυμπο να ασπρίσεις.

Κατόπιν όλοι μαζί κατευθύνονταν με πομπή προς την εκκλησία ,μπροστά η νύφη αγκαζέ με τον κουμπάρο και με ένα άμεσα συγγενικό της πρόσωπο και πίσω ο γαμπρός με τους δικούς του. Καθώς γίνονταν η στέψη ,ο κόσμος που δεν χωρούσε χόρευε έξω από την εκκλησία. Μετά όλοι μαζί πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού. Εκεί στην πόρτα η πεθερά είχε ένα πιάτο με μέλι και καρύδια ,η νύφη αφού βουτούσε το δάκτυλο της στο μέλι, σταύρωνε την πόρτα και η πεθερά της έβαζε στο λαιμό ένα κομμάτι καθαρό άσπρο μαλλί (να ασπρίσει να γεράσει).Εκεί αλλάζονταν τα δώρα, τα οποία κρεμιόντουσαν πλάγια στο σώμα του καθενός. Όταν ο γάμος γίνονταν στο Ξηρολίβαδο μετά την στέψη όλοι κατέβαιναν στην 'Πάντια' (τσαίρι) και στήνονταν ο γαμήλιος χορός με μπροστά την νύφη, τον γαμπρό και τον κουμπάρο και μετά όλο το σόι περνούσε και χόρευε με την σειρά του μαζί με τα δώρα..

Το βράδυ της Κυριακής είχαμε πλέον το γλέντι στο σπίτι του γαμπρού με επιλεγμένους καλεσμένους και την Δευτέρα το απόγευμα στο σπίτι της νύφης το σόι της συγκεντρώνονταν με τα δώρα για το σπιτικό της ,ετοιμάζαν την 'Παπάρα' (ένα πολύ νόστιμο γλύκισμα με φτασμίτικο ψωμί, κασικίσιο βούτυρο και ζάχαρη), πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού ,όπου επέδιδαν επιδεικτικά και ξεχωριστά τα δώρα ένα-ένα. και μοιράζονταν η Παπάρα. Κατόπιν ακολουθούσε πάλι χορός.

Σε άλλο σημείωμα μας θα παραθέσουμε και τα τραγούδια του γάμου ,τα οποία στην τεράστια τους πλειοψηφία ήταν στα ελληνικά, καθώς και άλλες πληροφορίες (ενδυμασία γαμπρού, νύφης ,δώρα, κλπ)

(Πληροφοριοδότες: Τσιαμήτρος Κώστας, 92 ετών, Κόγια Σοφία, 80 ετών και Τσιακτάνη Μαρία, 80 ετών).